

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tuloverolain sekä varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakia muutettavaksi siten, että pankkitalletusten korkoilta poistettaisiin verovapaus. Muutoksia ehdotetaan myös vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen verovähennysoikeuteen.

Vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen täysimääräisen verovähennysoikeuden edellytyksiä ehdotetaan tiukennettavaksi. Vakuutussopimukseen perustuvaa eläkettä voitaisiin ryhtyä vanhuuseläkkeenä maksamaan aikaisintaan vakuutetun täytettyä 60 vuotta. Lisäksi eläke voisi olla yhdessä muiden eläkkeiden kanssa enintään 60 prosenttia tulosta, jonka perusteella lakisääteinen eläke laskettaisiin, jos vakuutettu tulisi vakuutuksen ottamisvuonna työkyvyttömäksi. Esityksessä ehdotetaan, että puoliso voisi vähentää

ansiotuloistaan täysimääräisenä toisen puolison eläkevakuutusmaksuja enintään 15 000 markkaa vuodessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2000 alusta. Laki koskisi niitä talletusten korkoja, jotka kertyvät 1 päivästä kesäkuuta 2000. Eläkevakuutusmaksujen täysimääräisen vähennysoikeuden edellytyksenä olevaa uutta ikärajaa ja uutta eläketasoa sovellettaisiin 23 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen otettaviin vakuutuksiin. Muita eläkevakuutusmaksuja koskevia muutoksia sovellettaisiin vuoden 2000 alusta kaikkiin vakuutuksiin.

Lisäksi varallisuusverolakiin tehtäisiin lainmuutoksen edellyttämä muutos.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Verovapaat tilit

Tuloverolain (1535/1992) 33 §:n 2 momentin mukaan luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän veronalaista tuloa ei ole korko talletuksesta, joka on tehty yleisen talletusten vastaanottamiseen tarkoitetulle tilille kotimaiseen talletuspankkiin, ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaan sivukonttoriin tai vastaavalle tilille osuuskunnan säästökassaan. Verovapauden edellytyksenä on, että tilin vuotuinen korko on enintään 2 prosenttia. Muilla tilin ehdoilla kuin korkoehdolla ei verovapauden kannalta ole merkitystä. Käytännössä 2 prosentin verovapaat tilit on yleensä sidottu tuloverolain mukaiseen korkeimpaan verovapaaseen korkoon.

Voimassa olevaa talletusten korkojen verovapautta on perusteltu lähinnä hallinnollisilla

syillä. Samalla vähennys on kuitenkin myös jääne rahoitusmarkkinoiden sääntelyn ajalta. Verotuki vääristää sekä markkinoiden hinnoittelua että säästäjien sijoituskäyttäytymistä pankkitalletuksia tarpeettomasti suosimaan suuntaan ja on luonteeltaan siksi tietynlaista pankkitukea. Tilien verovapaus on myös ristiriidassa pääomatulojen verotuksen yhtenäistämistavoitteiden kanssa. Näiden syiden vuoksi ehdotetaan, että talletusten korkojen verovapaus poistettaisiin. Muutoksen johdosta talletuksille maksettavat korot siirtyisivät verotuksessa käytännössä korkotulon lähdeverotuksen piiriin. Vuosituhannen vaihtumiseen liittyvien teknisten riskien vuoksi muutosta ehdotetaan sovellettavaksi korkoihin, jotka kertyvät 1 päivästä kesäkuuta 2 000 riippumatta siitä, milloin korko maksetaan. Pankeilla ja muilla koron maksajilla olisi siten riittävästi aikaa valmistautua muutokseen.

Käytännössä pankki perisi aikaisemmin verovapailta tileiltä korkotulon lähdeveron ja tilittäisi sen valtiolle. Tilittivät varallisuusverotuksessa edelleen verovapaita myös siinä tapauksessa, että tilille ei makseta korkoa. Varallisuusverolakia (1537/1992) ehdotetaan tältä osin tarkennettavaksi. Koronsaajan ei tarvitsisi ilmoittaa korkotuloa eikä talletusta veroilmoituksessaan. Verollisuus ei loukkaisi myöskään pankkisalaisuutta, vaan verot tilittettäisiin ja tiedot toimitettaisiin verottajalle massatietoina kuten lähdeverollisilta tileiltä nykyäänkin.

1.2. Vapaaehtoiset eläkevakuutukset

1.2.1. Nykytila

Tuloverolain 96 §:n mukaan vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia koko määrästäan 50 000 markkaan asti vuodessa edellyttäen, että eläke alkaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 58 vuotta ja että eläke yhdessä muun pakollisen ja vapaaehtoisen eläketurvan kanssa on enintään 66 prosenttia tulosta, jonka perusteella vakuutetun lakisääteinen eläke laskettaisiin, jos hän olisi vakuutuksen ottamisvuonna tullut työkyvyttömäksi.

Jos eläkkeen alkamisikä on alle 65 vuotta, vähennetään eläkkeen enimmäisprosenttimäärää 3,3 prosenttiyksiköllä jokaista alkavaa vuotta kohden, jolla eläkeikä alittaa 65 vuotta.

Vapaaehtoiset vakuutusmaksut ovat prosenttirajojen estämättä 50 000 markkaan saakka kokonaan vähennyskelpoisia, jos vakuutetun vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva, aikaisintaan 58 vuoden iässä alkava vanhuuseläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa on enintään 5 000 markan suuruinen kuukaudessa. Yrittäjien eläkelain (468/1969) ja maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan vakuutetun osalta prosenttirajat voidaan myös ylittää, jos yrittäjän vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä hänen muiden eläkkeittensä kanssa on enintään pakolliseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden ja yrittäjien tai maatalousyrittäjien eläkelain 11 §:n mukaan lasketun enimmäislisäeläketurvan suuruinen.

Ilman vakuutusyhtiön selvitystä peruseläketurvasta verovelvollinen saa vähentää yksilöllisen, vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja 10 prosenttia puhtaan ansiotulonsa määrästä, kuitenkin enintään 15 000 mark-

kaa vuodessa. Edellytyksenä on, että vanhuuseläke alkaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 58 vuotta.

Jos eläkevakuutuksen perusteella saatava kokonaiseläketurva ylittää edellä tarkoitetun peruseläketurvan, vakuutusmaksuista on ylitävältä osalta vähennyskelpoisia 60 prosenttia 30 000 markkaan asti.

Vakuutusmaksujen vähentämiseen sovelletaan tuloverolain 143 §:n 2 momenttiin sisältyvää siirtymäsäännöstä, jos vakuutus on otettu ja alettu maksaa ennen 1 päivää lokakuuta 1992. Jos vakuutusmaksun määrä on näissä tapauksissa enintään 10 prosenttia verovelvollisen vähentämisvuoden puhtaasta ansiotulosta, maksu on vähennyskelpoinen 50 000 markan enimmäismäärään saakka. Tällöin kokonaiseläketurvaa ei tarvitse selvittää.

Puoliso voi vähentää myös toisen puolison vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut. Jos verovelvollinen vaatii vähennettäväksi sekä omia että puolisonsa vakuutusmaksuja, hänen vähennysoikeutensa enimmäismäärä on 50 000 markkaa. Jos kumpikin puoliso vähentää oman eläkevakuutuksensa maksut, molemmat saavat vähentää enintään 50 000 markkaa. Siltä osin kuin peruseläketurva ei täyty, voi vähentää 60 prosenttia vakuutusmaksuista, kuitenkin enintään 30 000 markkaa. Vähennys myönnetään sille puolisolalle, joka on vähennystä vaatinut, riippumatta siitä, kumman puolison maksuista on kysymys tai kumpi puolisoista on vähennykseen oikeuttavat maksut suorittanut. Jollei vähennystä voida tehdä sen mukaan kuin puoliset ovat sitä vaatineet, vähennys tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valtionverotuksen puhtaan ansiotulon määrä on suurempi. Vakuutusmaksu voidaan myös jakaa puolisoitten kesken verotuksessa.

1.2.2. Ehdotetut muutokset

Yksilöllisiä vapaaehtoisia eläkevakuutuksia on tällä hetkellä noin 220 000 kappaletta, joista runsaat 160 000 on yksityishenkilöiden ottamia eläkevakuutuksia. Noin 80 prosentissa sopimuksista eläkeikä on alle 60 vuotta. Hallituksen pyrkimyksenä on nostaa keskimääräistä eläkeelle siirtymisikää, joka on nykyisin keskimäärin 59 vuotta. Koska myöskään vapaaehtoisella eläkevakuutuksella ei tulisi suosia varhaista eläkeelle jäämistä, esityksessä ehdotetaan yksilöllisen eläkevakuutuksen verotukea supistettavaksi.

Täyden verovähennyksen edellytyksenä olisi jatkossa se, että vakuutus sopimuksen mukaan eläkeikä on vähintään 60 vuotta. Eläkkeen taso ehdotetaan yleisten eläkepoliittisten tavoitteiden mukaisesti rajoitettavaksi 60 prosenttiin siitä tulosta, josta lakisääteinen eläke laskettaisiin, jos henkilö vakuutuksen ottamisvuonna tulisi työkyvyttömäksi. Samalla ehdotetaan luovuttavaksi nykyisestä 3,3 prosentin alenemasta jokaiselta vuodelta, jolla eläkeikä alittaa 65 vuotta. Säännös on aiheuttanut tulkintaongelmia, ja sitä on pidetty vaikeaselkoisena ja verotusta monimutkaistavana.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa puolisoita verotetaan pääsääntöisesti erikseen. Toisen puolison tulot ja vähennykset eivät yleensä vaikuta toisen puolison tuloihin tai vähennyksiin. Puolisoiden eläkevakuutusmaksujen laaja verovähennysoikeus on tästä poikkeus, jota ehdotetaan erillisverotuksen periaatteiden mukaisesti rajoitettavaksi enintään 15 000 markkaan vuodessa. Puolison vähennys sisältyisi verovelvollisen omaan 50 000 markan enimmäismäärään. Tämän lisäksi puoliso voisi vähentää toisen puolison eläkevakuutuksen maksuja 60 prosenttia, kuitenkin enintään 30 000 markkaa. Tämä on perusteltua, koska tältä osin vähennykseen ei voida katsoa enää sisältyvän verotukea. Taloudelliset laskelmat ovat näet osoittaneet, että pitkäaikaisena sijoituksena yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus olisi keskimäärin samaa tasoa kuin muissa sijoituksissa, jos maksuista 60 prosenttia olisi vähennyskelpoista.

Noin 80 prosentissa nykyisistä vapaaehtoisista eläkevakuutus sopimuksista eläkkeen alkamiseksi on sovittu alle 60 vuotta. Jos muutokset ulotettaisiin jo olemassa olevaan vakuutuskantaan, vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuuden muutos aiheuttaisi sopimusten uudistamistarpeen. Vakuutusyhtiöt voisivat tarjota asiakkaille esimerkiksi vapaakirjaa, jonka mukaan eläke alkaisi 58 vuoden iässä sekä uutta vakuutusta, jonka mukaan

eläke alkaisi aikaisintaan 60 vuoden iässä. Muutosvaiheesta aiheutuisi huomattavia kustannuksia. Vakuutus alalle muutos olisi myös teknisesti hankala. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että eläkevakuutusmaksujen täysimääräisen vähennysoikeuden edellytyksenä olevaa uutta ikärajaa ja uutta eläketasoa sovellettaisiin vasta kesäkuun 23 päivän 1999 jälkeen otettaviin vakuutuksiin. Viimeistään 23 päivänä kesäkuuta 1999 otettujen eläkevakuutusmaksujen vähentämiseen sovellettaisiin siis jatkossakin ennen 23 päivää kesäkuuta 1999 sovellettua ikärajaa ja eläketasoa. Muita eläkevakuutusmaksuja koskevia muutoksia sovellettaisiin vuoden 2000 alusta kaikkiin vakuutuksiin.

Ennen 1 päivää lokakuuta 1992 otettuja vakuutuksia koskeva, 143 §:n 5 momentissa oleva siirtymäsäännös ehdotetaan kumottavaksi. Yksilölliseen vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen sisältyvä verotuki koskisi siten vain niitä tilanteita, joissa muutoin vajaan jäävää eläketurvaa täydennetään. Esittämällä selvityksen peruseläketurvasta verovelvollinen voisi edelleen vähentää vakuutusmaksut täysimääräisesti. Näihin vakuutuksiin sovellettaisiin ennen 23 päivää kesäkuuta 1999 voimassa olleita eläkeikää ja eläketasoa koskevia säännöksiä.

Koska ehdotetut säännökset aiheuttavat 96 §:ään rakenteellisesti merkittäviä muutoksia, ehdotetaan koko pykälä selkeyden vuoksi muutettavaksi.

2. Taloudelliset vaikutukset

2.1. Talletustilit

Seuraavassa taulukossa on esitetty viimeisimmät saatavilla olevat tiedot kotitalouksien pankkitalletusten määrästä ja niiden kesikoroista kuluvaan vuonna sekä vastaavat tiedot vuotta aiemmin. Todettakoon, että vaikka keskimääräinen talletuskanta muuttuu yleensä suhteellisen tasaisesti, se voi myös vaihdella huomattavasti eri kuukausina.

	Keskimääräinen kanta, mrd. mk		Keskimääräinen korko, %	
	maalis/1998	maalis/1999	maalis/1998	maalis/1999
Verovapaat käyttelytilit	140,7	135,6	0,9	0,8
Verovapaat määräaikaistilit	48,7	51,5	2,0	2,0
Verovapaat muut tilit	19,4	34,9	1,4	1,5
Lähdeverolliset käyttelytilit	6,4	5,7	1,8	1,5
Lähdeverolliset määräaikaistilit	7,3	5,7	4,0	3,9
Lähdeverolliset muut tilit	6,2	4,0	2,3	1,8

Lähde: SP:n Rahoitusmarkkinat 5/1999

Vuoden 1999 maaliskuussa verovapaiden käyttelytilien keskimääräinen talletuskanta on noin 5 miljardia markkaa pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Verovapaiden määräaikaistilien talletuskanta on puolestaan lisääntynyt samana ajankohtana noin 3 miljardia markkaa. Erityisesti on kuitenkin lisääntynyt "muiden" verovapaiden tilien talletuskanta, noin 15 miljardia markkaa vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna.

Kotitalouksien lähdeverollisten talletustilien kanta on laskenut kaikissa tarkastelluissa ryhmissä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja esimerkiksi viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna näiden tilien yhteenlaskettu talletuskanta on alentunut noin yhteen neljäsosaan.

Vuoden aikana keskikorot ovat hieman laskeneet sekä verovapailla käyttelytileillä että kotitalouksien kaikilla lähdeverollisilla tileillä.

Talletuskorkojen veronalaisiksi muuttamisen tuottovaikutus on arvioitu ottamatta huomioon mahdollisia korkotason muutoksia.

Talletuksille maksettava korkotulo — ja veronalaiseksi muuttamisen tuottovaikutus — on arvioitu vuoden 1999 alun kuukausittaisten keskimääräisten talletuskantojen ja oletettujen keskikorkojen mukaan. Korkotulon määrän arviointia vaikeuttaa kuitenkin se, että näille tileille maksettujen korkojen markkamäärästä ei ole saatavissa tilastotietoa. Lisäksi veronalaistaminen muuttaa myös talletuksille maksettavaa korkoa.

Esitettävät arviot perustuvat arvioon, että osa verovapaista määräaikaistalletuksista siirtyy muihin sijoituskohteisiin. Veronalaisen talletustilien koron arvioidaan alenevan hieman nykytasostaan ja muodostuvan keskimäärin 1,6—1,7 prosentiksi.

Nykyisin verovapailla käyttelytileille arvioidaan jäävän edelleen noin 140 miljardin markan keskimääräinen talletuskanta 0,6—0,7 prosentin korolla. Muille veronalaisille tileille voidaan arvioida muodostuvan 1,6—1,7 prosentin keskikorolla noin 60 miljardin markan talletuskanta. Muihin sijoituskohteisiin siirtyy arviolta 25 miljardin markan talletukset. Myös näistä sijoituskohteista saatavasta tuotosta voidaan kuitenkin arvioida syntyvän sama verotuottovaikutus kuin veronalaisilta talletustileiltä.

Lähdeveronalaisen tai pääomaverollisen tuoton korkotulon voidaan arvioida lisääntyvän vuositasolla 1600—1800 miljoonaa markkaa, josta verotuottovaikutus on 400—500 miljoonaa markkaa. Ehdotuksen voimaantulovuonna vaikutus jää tästä noin kolmannekseen.

2.2. Vapaaehtoiset eläkkeet

Vuosina 1996 ja 1997 on luonnollisten henkilöiden verotuksessa vapaaehtoisia eläkevakuutusmaksuja ilmoitettu ja vähennyksiä myönnetty verotuksessa Verohallituksen maksuunpanotilaston mukaan seuraavasti:

	1996		1997	
	milj.mk	henkilöä	milj.mk	henkilöä
Perusturvan mukaisia	902	44 289	1 053	59 510
Perusturvan ylittäviä	114	2 403	17	2 579
Ilman selvitystä	348	37 400	439	52 887
Ilmoitettu yhteensä	1 364		1 509	
Myönnetty yhteensä	1 112	82 120	1 474	105 064

'Ilman selvitystä' -ryhmään on tilastoitu myös ennen 1 päivää lokakuuta 1992 otettujen vakuutusten maksut. Niiden määrä oli molempina tarkasteluvuosina noin 200 miljoonaa markkaa.

Myönnettyjen vähennysten verotuottoja alentavan vaikutuksen arvioidaan olleen vuonna 1996 noin 560 miljoonaa markkaa ja vuonna 1997 noin 740 miljoonaa markkaa.

Sekä myönnettyjen vähennysten kokonaismäärä että vähennystä saaneiden lukumäärä kuten myös verotuottovaikutuksen määrä kasvoivat vuodesta 1996 vuoteen 1997 noin 30 prosenttia. Keskimäärin perusturvan mukaiset vakuutusmaksut olivat vuonna 1997 runsaat 17 000 markkaa ja ilman selvitystä ilmoitetut noin 8 300 markkaa. Myönnetty vähennys oli keskimäärin 14 000 markkaa.

Runsaat 10 000 henkilöä vähensi vuonna 1997 puolisonsa vakuutusmaksuja yhteensä vajaat 200 miljoonaa markkaa. Vähennyksen tehnyt oli pääsääntöisesti ansiotuloiltaan suu-
rempituloinen puoliso. Veroprogression ansiosta perheet saivat tästä noin 40 miljoonan markan hyödyn.

Ehdotetut muutokset kaventaisivat vähennysoikeutta pääosin vain uusia vakuutusmaksuja tekemistä aikaisimman eläkkeen alkamisaikasta nousemista 60 vuoteen ja täydennettävissä olevan perusturvan rajautuessa 60 prosenttiin.

Puolison maksujen rajaaminen 15 000 markkaan koskisi jo vakuutuksen ottaneista noin 5 000 avioparia ja merkitsisi perheille noin 20 miljoonan markan menetystä. Suurimmillaan menetys olisi tilanteessa, jossa vakuutetulla puolisoilla ei olisi lainkaan ansiotuloja ja vakuutusmaksut olisivat 50 000 markkaa vuodessa. Perheille menetys voisi muodostua tällöin noin 8 500 markaksi vuodessa.

Lain muutokset saattavat johtaa siihen, että kiinnostus sijoittaa uusiin vapaaehtoisin eläkevakuutuksiin jonkin verran vähenee. Puolison vakuutusmaksujen vähennysoikeuden

kaventaminen aiheuttanee näissä tapauksissa muutoksia vakuutusmaksujen mitoitukseen. Eri tekijät huomioon ottaen vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen verovähennysoikeuden kautta ohjautuva verotuki jäänee vuositasolla kokonaisuudessaan noin 80 miljoonaa markkaa pienemmäksi kuin se olisi ilman ehdotettuja muutoksia.

3. Asian valmistelu

Ehdotetut muutokset perustuvat Paavo Lipposen II hallituksen ohjelmaan.

Pääomatulojen ja varallisuuden vaikutuksia sosiaaliturvaan selvittänyt työryhmä (STM 1997:30) ehdotti vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen verovähennysoikeuden rajoittamista.

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Esityksestä on kuultu Suomen Pankkiyhdistystä ja Vakuutusyhtiöiden Keskusliittoa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Asuntosäästöpalkkiolain (1634/1992) mukaan asuntosäästötalletuksille suoritetaan korkoa, jonka suuruus on sidottu verovapaan talletuskoron enimmäismäärään. Tästä esityksestä erillään ratkaistaan asuntosäästötalletuksen koron suuruus ja tähän korkoon liittyvät verokysymykset.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan päivänä kuuta .

Tuloverolaki koskisi niitä talletusten korkoja, jotka kertyvät 1 päivästä kesäkuuta 2000 riippumatta maksuajankohdasta.

Eläkevakuutusmaksujen täysimääräisen vähennysoikeuden edellytyksenä olevaa uutta ikärajaa ja uutta eläketasoa sovellettaisiin vain kesäkuun 23 päivän 1999 jälkeen otet-

taviin vakuutuksiin. Muita eläkevakuutusmaksuja koskevia muutoksia sovellettaisiin vuoden 2000 alusta kaikkiin vakuutuksiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 33 §:n 2 momentti ja 143 §:n 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 33 §:n 2 momentti laissa 935/1993, sekä muutetaan 96 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1502/1993, 1465/1994, 1549/1995, 996/1996 ja 1126/1996, seuraavasti:

96 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys

Verovelvollisella on oikeus vähentää puhtaasta ansiotulostaan lakisääteinen työntekijän eläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, omasta ja puolisonsa pakollisesta tai lakisääteisestä eläkevakuutuksesta ja tällaiseen eläkkeeseen liittyvästä rekisteröidystä taikka eläkesäätiössä tai eläkekassassa kollektiivisesti järjestetystä lisäeläketurvasta suorittamansa maksut. Myös vakuutusyhtiössä järjestetyn kollektiivisen lisäeläketurvan maksut ovat kokonaan vähennyskelpoisia edellyttäen, että tällä tavoin järjestetty lisäeläketurva vastaa eduiltaan enintään rekisteröityä lisäeläketurvaa.

Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää muun kuin 1 momentissa tarkoitetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksensa maksuja 50 000 markkaa vuodessa, jos vakuutukseen perustuvaa eläkettä vakuutussopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 60 vuotta. Vakuutusmaksuja voi vähentää vain siltä osin, kuin vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun pakolliseen ja muuhun vapaaehtoiseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden kanssa vanhuuseläkkeenä johtaisi etuustasoon, joka olisi enintään 60 prosenttia tulosta, jonka perusteella vakuutetun lakisääteinen eläke laskettaisiin, jos hän olisi vakuutuksen ottamisvuonna tullut työkyvyttömäksi.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin mukainen prosenttiraja ylittyisi, jos:

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi kuukaudessa enintään 5 000 markkaa;

2) yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan vakuutetun vapaaehtoisen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä hänen muiden eläkkeidensä kanssa olisi enintään pakolliseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden ja jomankumman mainitun lain 11 §:n 1 momentin mukaan lasketun enimmäislisäeläketurvan suuruinen.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia siltä osin kuin ne ovat verovuonna enintään 15 000 markkaa ja enintään 10 prosenttia verovelvollisen verovuoden puhtaasta ansiotulosta myös siinä tapauksessa, ettei selvitystä edellä 2 ja 3 -momentissa säädettyjen edellytysten täytymisestä ole esitetty, jos vakuutukseen perustuvaa eläkettä vakuutussopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 60 vuotta.

Edellä 2 momentissa mainittuun 50 000 markan enimmäismäärään voi sisältyä verovelvollisen puolison 2—4 momentissa tarkoitetun vakuutuksen maksuja enintään 15 000 markkaa.

Siltä osin kuin vapaaehtoinen eläkevakuutus ei täytä 1—5 momentissa säädettyjä

edellytyksiä, verovelvollisella on oikeus vähentää lisäksi oman ja puolisonsa vakuutuksen maksuista 60 prosenttia, vuodessa kuitenkin enintään 30 000 markkaa. Sama vähennysoikeus koskee hänen tulokseen 68 §:n nojalla luettuja työnantajan suorittamia maksuja.

Kertamaksullisen eläkkeen tai erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksut eivät ole vähennyskelpoisia. Verovelvollisen oman tai hänen puolisonsa eläkevakuutuksen maksujen vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei saman vakuutuksen maksuja ole vähennetty elinkeinotulosta tai maatalouden tulosta.

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. Tätä pykälää sovellettaessa otetaan huomioon myös kansaneläke.

Eläkevakuutusmaksuvähennys tehdään sen puolison ansiotuloista, joka on vaatinut vähennystä. Vaatimus on esitettävä ennen vähennysvuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä. Jollei vähennystä voida tehdä siten kuin puoliset ovat sitä vaatineet, se tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valtionverotuksen puhtaan ansiotulon määrä on suurempi.

Ulkomaisesta vakuutuslaitoksesta otetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut eivät ole vähennyskelpoisia. Vakuutus katso-

taan kuitenkin Suomesta otetuksi, jos sen on myöntänyt ulkomaisen vakuutuslaitoksen Suomessa oleva kiinteä toimipaikka. Ulkomailta Suomeen muuttaneen henkilön, lukuun ottamatta henkilöä, joka on ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen Suomeen muuttamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, maksamat vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia hänen verotuksessaan muuttovuodelta ja kolmelta sitä seuraavalta vuodelta, jos maksut perustuvat vakuutukseen, joka on otettu vähintään yhtä vuotta ennen henkilön Suomeen muuttamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Lakia sovelletaan 1 päivästä kesäkuuta 2000 ja sen jälkeiseltä ajalta kertyvään korkoon myös siinä tapauksessa, että korko maksetaan ennen 1 päivää kesäkuuta 2000.

Eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeuden edellytyksenä olevaa 60 vuoden ikärajaa ja 60 prosentin eläketasoa sovelletaan 23 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen otettaviin vakuutuksiin verovuodesta 1999 alkaen. Muita eläkevakuutusmaksujen vähentämistä koskevia muutoksia sovelletaan 1 päivästä tammi-kuuta 2000 alkaen kaikkiin tässä laissa tarkoitettuihin vakuutuksiin. Viimeistään 23 päivänä kesäkuuta 1999 otettuun eläkevakuutukseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevia 58 vuoden ikärajaa ja 66 prosentin enimmäiseläketasoa koskevia säännöksiä ennen tätä lakia voimassa olleessa muodossa. Eläkevakuutus katsotaan otetuksi vasta, kun vakuutussopimuksen mukaisia vakuutusmaksuja on alettu maksaa.

2.

Laki**varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/1992) 10 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 230/1999, seuraavasti:

10 §

Verovapaat varat

Veronalaisia varoja eivät ole:

16) luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän korkotulon lähdeverosta annetussa laissa (1341/1990) tarkoitettu joukko-

velkakirja eikä mainitussa laissa tarkoitettu talletus silloinkaan kun talletukselle ei ole maksettu korkoa, eikä myöskään talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslaissa (726/1988) tarkoitettu verovapaa talletus;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Tasavallan presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 33 §:n 2 momentti ja 143 §:n 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 33 §:n 2 momentti laissa 935/1993, sekä *muutetaan* 96 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1502/1993, 1465/1994, 1549/1995, 996/1996 ja 1126/1996, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***33 §***Koron veronalaisuus*

Luonnollisen henkilön tai kotimaisen kuolinpesän veronalaista tuloa ei ole korko talletuksesta, joka on tehty yleisön talletusten vastaanottamiseen tarkoitetulle tilille kotimaiseen talletuspankkiin, ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttoriin tai vastaavalle tilille osuuskunnan säästökassaan. Verovapauden edellytyksenä on, että tilin vuotuinen korko on enintään 2 prosenttia.

(2 mom. kumotaan)

96 §*Eläkevakuutusmaksuvähennys*

Verovelvollisella on oikeus vähentää puhtaasta ansiotulostaan lakisääteinen työntekijän eläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, omasta ja puolisonsa pakollisesta tai lakisääteisestä eläkevakuutuksesta ja tällaiseen eläkkeeseen liittyvästä rekisteröidystä taikka eläkesäätiössä tai eläkekassassa kollektiivisesti järjestetystä lisäeläketurvasta suorittamansa maksut. Myös vakuutusyhtiössä järjestetyn kollektiivisen lisäeläketurvan maksut ovat kokonaan vähennyskelpoisia edellyttäen, että tällä tavoin järjestetty lisäeläketurva vastaa eduiltaan enintään rekisteröityä lisäeläketurvaa.

Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää omasta ja puolisonsa muun kuin 1 momentissa tarkoitetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja 50 000 markan määrään saakka vuodessa, jos

1) vakuutukseen perustuvaa eläkettä va-

96 §*Eläkevakuutusmaksuvähennys*

Verovelvollisella on oikeus vähentää puhtaasta ansiotulostaan lakisääteinen työntekijän eläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, omasta ja puolisonsa pakollisesta tai lakisääteisestä eläkevakuutuksesta ja tällaiseen eläkkeeseen liittyvästä rekisteröidystä taikka eläkesäätiössä tai eläkekassassa kollektiivisesti järjestetystä lisäeläketurvasta suorittamansa maksut. Myös vakuutusyhtiössä järjestetyn kollektiivisen lisäeläketurvan maksut ovat kokonaan vähennyskelpoisia edellyttäen, että tällä tavoin järjestetty lisäeläketurva vastaa eduiltaan enintään rekisteröityä lisäeläketurvaa.

Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää muun kuin 1 momentissa tarkoitetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksensa maksuja 50 000 markkaa vuodessa, jos vakuutukseen perustuvaa eläkettä vakuutusopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa ai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuutussopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 58 vuotta; ja jos

2) vakuutukseen perustuva eläke olisi yhdessä vakuutetun muuhun pakolliseen ja vapaaehtoiseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden kanssa enintään 66 prosenttia tulosta, jonka perusteella vakuutetun lakisääteinen eläke laskettaisiin, jos hän olisi vakuutuksen ottamisvuonna tullut työkyvyttömäksi.

Jos eläkkeen alkamisikä vakuutussopimuksen mukaan on alempi kuin 65 vuotta, 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua prosenttiosuutta pienennetään 3,3 prosenttiyksiköllä jokaista alkavaa vuotta kohden, jolla eläkeikä alittaa 65 vuotta.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin 2 kohdan tai 3 momentin mukainen prosenttiraja ylittyisi, jos:

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi kuukaudessa enintään 5 000 markan suuruinen;

2) yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetun vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä hänen muiden eläkkeidensä kanssa olisi enintään pakolliseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden ja jommankumman mainitun lain 11 §:n 1 momentin mukaan lasketun enimmäisluovutuksen suuruinen.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia siltä osin kuin ne ovat verovuonna enintään 15 000 markkaa ja enintään 10 prosenttia verovelvollisen verovuoden puhtaasta ansiotulosta myös siinä tapauksessa, ettei selvitystä edellä 2—4 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä ole esitetty, jos vakuutukseen perustuvaa eläkettä vakuutussopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 58 vuotta.

Siltä osin kuin vapaaehtoinen eläkevakuutus ei täytä 1—5 momentissa säädettyjä edellytyksiä, verovelvollisella on oikeus vä-

kaisintaan vakuutetun täytettyä 60 vuotta. *Vakuutusmaksuja voi vähentää vain siltä osin, kuin vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun pakolliseen ja muuhun vapaaehtoiseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden kanssa vanhuuseläkkeenä johtaisi etuustasoon, joka olisi enintään 60 prosenttia tulosta, jonka perusteella vakuutetun lakisääteinen eläke laskettaisiin, jos hän olisi vakuutuksen ottamisvuonna tullut työkyvyttömäksi.*

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin mukainen prosenttiraja ylittyisi, jos:

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi kuukaudessa enintään 5 000 markkaa;

2) yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan vakuutetun vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä hänen muiden eläkkeidensä kanssa olisi enintään pakolliseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden ja jommankumman mainitun lain 11 §:n 1 momentin mukaan lasketun enimmäisluovutuksen suuruinen.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia siltä osin kuin ne ovat verovuonna enintään 15 000 markkaa ja enintään 10 prosenttia verovelvollisen verovuoden puhtaasta ansiotulosta myös siinä tapauksessa, ettei selvitystä edellä 2 ja 3 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä ole esitetty, jos vakuutukseen perustuvaa eläkettä vakuutussopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 60 vuotta.

Edellä 2 momentissa mainittuun 50 000 markan enimmäismäärään voi sisältyä verovelvollisen puolison 2—4 momentissa tarkoitettujen vakuutusten maksuja enintään 15 000 markkaa.

Siltä osin kuin vapaaehtoinen eläkevakuutus ei täytä 1—5 momentissa säädettyjä edellytyksiä, verovelvollisella on oikeus vä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hentää sen maksuista 60 prosenttia, vuodessa kuitenkin enintään 30 000 markkaa. Sama vähennysoikeus koskee hänen tulokseen 68 §:n nojalla luettuja työnantajan suorittamia maksuja. Kertamaksullisen eläkkeen tai erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksut eivät ole lainkaan vähennyskelpoisia. Verovelvollisen oman tai hänen puolisonsa eläkevakuutuksen maksujen vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei saman vakuutuksen maksuja ole vähennetty elinkeinotulosta tai maatalouden tulosta.

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. Tätä pykälää sovellettaessa otetaan huomioon myös kansaneläke.

Eläkevakuutusmaksuvähennys tehdään sen puolison ansiotuloista, joka on vaatinut vähennystä. Vaatimus on esitettävä ennen vähennysvuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä. Jollei vähennystä voida tehdä siten kuin puoliset ovat sitä vaatineet, se tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valtionverotuksen puhtaan ansiotulon määrä on suurempi.

Ulkomaisesta vakuutuslaitoksesta otetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut eivät ole vähennyskelpoisia. Vakuutus katsotaan kuitenkin Suomesta otetuksi, jos sen on myöntänyt ulkomaisen vakuutuslaitoksen Suomessa oleva kiinteä toimipaikka. Ulkomailta Suomeen muuttaneen henkilön, lukuun ottamatta henkilöä, joka on ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen Suomeen muuttamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, maksamat vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia hänen verotuksessaan muuttovuodelta ja kolmelta sitä seuraavalta vuodelta, jos maksut perustuvat vakuutukseen, joka on otettu vähintään yhtä vuotta ennen henkilön Suomeen muuttamista.

hentää lisäksi oman ja puolisonsa vakuutuksen maksuista 60 prosenttia, vuodessa kuitenkin enintään 30 000 markkaa. Sama vähennysoikeus koskee hänen tulokseen 68 §:n nojalla luettuja työnantajan suorittamia maksuja.

Kertamaksullisen eläkkeen tai erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksut eivät ole vähennyskelpoisia. Verovelvollisen oman tai hänen puolisonsa eläkevakuutuksen maksujen vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei saman vakuutuksen maksuja ole vähennetty elinkeinotulosta tai maatalouden tulosta.

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. Tätä pykälää sovellettaessa otetaan huomioon myös kansaneläke.

Eläkevakuutusmaksuvähennys tehdään sen puolison ansiotuloista, joka on vaatinut vähennystä. Vaatimus on esitettävä ennen vähennysvuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä. Jollei vähennystä voida tehdä siten kuin puoliset ovat sitä vaatineet, se tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valtionverotuksen puhtaan ansiotulon määrä on suurempi.

Ulkomaisesta vakuutuslaitoksesta otetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut eivät ole vähennyskelpoisia. Vakuutus katsotaan kuitenkin Suomesta otetuksi, jos sen on myöntänyt ulkomaisen vakuutuslaitoksen Suomessa oleva kiinteä toimipaikka. Ulkomailta Suomeen muuttaneen henkilön, lukuun ottamatta henkilöä, joka on ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen Suomeen muuttamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, maksamat vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia hänen verotuksessaan muuttovuodelta ja kolmelta sitä seuraavalta vuodelta, jos maksut perustuvat vakuutukseen, joka on otettu vähintään yhtä vuotta ennen henkilön Suomeen muuttamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

Ennen lokakuun 1 päivää 1992 otetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia 50 000 markkaan saakka vuodessa siinäkin tapauksessa, että selvitystä 96 §:n 2 ja 4 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä ei ole esitetty, jos maksujen määrä on enintään 10 prosenttia verovelvollisen verovuoden puhtaasta ansiotulosta. Eläkevakuutus katsotaan otetuksi vasta, kun vakuutusopimuksen mukaisia vakuutusmaksuja on alettu maksaa.

5 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Lakia sovelletaan 1 päivästä kesäkuuta vuonna 2000 ja sen jälkeiseltä ajalta kertyvään korkoon myös siinä tapauksessa, että korko maksetaan ennen kesäkuun 1 päivää vuonna 2000.

Eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeuden edellytyksenä olevaa 60 vuoden ikärajaa ja 60 prosentin eläketasoa sovelletaan 23 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen otettaviin vakuutuksiin verovuodesta 1999 alkaen. Muita eläkevakuutusmaksujen vähentämistä koskevia muutoksia sovelletaan 1 päivästä tammi-kuuta 2000 alkaen kaikkiin tässä laissa tarkoitettuihin vakuutuksiin. Viimeistään 23 päivänä kesäkuuta 1999 otettuun eläkevakuutukseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevia 58 vuoden ikärajaa ja 66 prosentin enimmäiseläketasoa koskevia säännöksiä ennen tätä lakia voimassa olleessa muodossa. Eläkevakuutus katsotaan otetuksi vasta, kun vakuutusopimuksen mukaisia vakuutusmaksuja on alettu maksaa.

2.

Laki**varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/1992) 10 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 230/1999, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

Verovapaat varat

Veronalaisia varoja eivät ole:

16) tuloverolain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän tekemä talletus, korkotulon lähdeverosta annetussa laissa (1341/1990) tarkoitettu joukkovelkakirja eikä mainitussa laissa tarkoitettu talletus, eikä myöskään talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslaissa (726/1988) tarkoitettu verovapaa talletus;

16) luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän korkotulon lähdeverosta annetussa laissa (1341/1990) tarkoitettu joukkovelkakirja eikä mainitussa laissa tarkoitettu talletus silloinkaan kun talletukselle ei ole maksettu korkoa, eikä myöskään talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslaissa (726/1988) tarkoitettu verovapaa talletus;

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

